SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Plats och tid	Herrljunga kommun, Sämsjön (B-salen) kl. 15.30-16.48
Beslutande	Eva Larsson (C), ordförande Christina Abrahamsson (M), vice ordförande Lilli-Ann Grindsiö (M) Anders Ekstrand (S) Marie Karlsson (S) Jan Bengtsson (S) Cecilia Frändberg (C) Jan Knudsen (SD) Daniel Fredriksson (SD)
Övriga deltagare	Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef Klara Kälström, controller §§ 75–76 Jimmy Kåryd, arbetsledare arbetsmarknads-enheten arbetslaget §§ 72–75 Elaine Larsson § 78 Josefine Andersson, nämndsamordnare
Ej tjänstgörande ersättare	Henri Andreasson (C)
Utses att justera	Christina Abrahamsson (M)
Justeringens plats och tid	Digital justering, 2023-10-09
Under-skrifter	Paragrafer 72–82

Sekreterare ..... Josefine Andersson

Ordförande ..... Eva Larsson (C)

Justerande ..... Christina Abrahamsson (M)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum	2023-10-04
Datum för anslags uppsättande	2023-10-10
Datum för anslags nedtagande	2023-11-01
Förvaringsplats för protokoll	Samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunhuset, Herrljunga

Underskrift .....

Innehållsförteckning

§ 72 Godkännande av dagordningen 3
§ 73 Förvaltningen informerar 4
§ 74 Information om passagesystem för cykelgaraget 5
§ 75 Information om grönområde och skog 6
§ 76 Delårsrapport 2023-08-31 samhällsbyggnadsnämnden 7
§ 77 Revidering av delegeringsordning för samhällsbyggnadsnämnden 8
§ 78 Beslut om åtgärder och avgift för livsmedelsindustri 9
§ 79 Svar på medborgarförslag gällande bevarande av biologisk mångfald i tätortsnära grönområden 21
§ 80 Revidering av stadgar för bygg, miljö- och landskapsvårdspris 22
§ 81 Meddelanden 23
§ 82 Anmälan av delegeringsbeslut under tidsperioden 2023-08-11-2023-09-15 24

SBN § 72

Godkännande av dagordningen

Sammanfattning
Eva Larsson (C), ordförande, anmäler följande meddelande till dagens sammanträde:

- Anmälan om vattenverksamhet från Länsstyrelsen

Det extra meddelandet läggs sist av meddelandena på dagordningen.

Beslutsgång
Ordförande frågar om förändringen i den utskickade dagordningen godkänns och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut
1. Dagordningen godkänns.

_____

SBN § 73

Förvaltningen informerar

Sammanfattning

Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef, informerar nämnden om följande:

- Just nu ligger mycket fokus på arbetet kring verksamhetsplan och budget för 2024.
- Från och med 1 november får Herrljunga kommun en ny entreprenör för vinterväghållning. Kommunens huvudentreprenör blir DB Entreprenad AB.
- Herrljunga kommun kom på åttonde plats i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet.
- Under torsdagen den 5 oktober kommer en SVT-inspelning pågå på Norra Parkgatan, Östra Parkgatan och Storgatan i Herrljunga.
- Avtal kring energirådgivare kommer skrivas med Borås stad, tillsammans med Härryda, Bollebygd och Vårgårda.
- Rekrytering av en kommunarkitekt kommer att påbörjas. En annons publiceras denna vecka.
- Tobias Holmén har tillträtt som ny plan- och byggchef.

Informationen läggs till handlingarna.

———

SBN § 74

Information om passagesystem för cykelgaraget

Sammanfattning

Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef, informerar nämnden om följande:

- 16 oktober införs ett passagesystem för cykelgaraget. Detta på grund av de stölder och den skadegörelse som varit i cykelgaraget.
- Ett abonnemang kommer att kosta 60 kr i månaden. 14 dagars gratis provperiod erbjuds.

Informationen läggs till handlingarna.

———

SBN § 75

Information om grönområde och skog

Sammanfattning

Jimmy Kåryd, arbetsledare för arbetsmarknadsenheten arbetslaget, informerar nämnden om följande:

- Arbetsmarknadsenheten är Herrljunga kommuns verksamhet för riktade arbetsmarknadsinsatser. *Arbetslaget* är en del av arbetsmarknadsenhetens arbetsträning. Just nu har arbetslaget 6 anställda.
- Arbetslaget bemannar kommunens två återvinningscentraler som finns i Herrljunga och Annelund.
- Arbetslaget sköter också kommunens skog i och utanför tätorten samt har uppdrag relaterade till gata- och park. Där arbetar man med allt från häckklippning till rensning och plantering av blommor.

Informationen läggs till handlingarna.

———

SBN § 76 DNR SB 2023/12 306

Delårsrapport 2023-08-31 samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Delårsbokslutet är en sammanställning över resultatet för de åtta första månaderna av året. I delårsbokslutet redovisas både ekonomiskt utfall och utfall på de mål som antagits. I delårsbokslutet finns också en prognos över måluppfyllelse och en ekonomisk prognos för helåret.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar per augusti en avvikelse från budget per augusti på 2 800 tkr. Prognos för året är ett överskott om 1 500 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-15
Delårsrapport per 2023-08-31 för samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Delårsrapport per 2023-08-31 för samhällsbyggnadsnämnden godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Delårsrapport per 2023-08-31 för samhällsbyggnadsnämnden godkänns.

_____

Expedieras till: Kommunstyrelsen

SBN § 77 DNR SB 2023/3 300

Revidering av delegeringsordning för samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

En nämnd får enligt kommunallagen 6 kap 37 § och 7 kap 5–8 §§ delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Möjligheterna att delegera beslutanderätten har följande två syften:

- att avlasta det politiska organet rutinärenden så att utrymme finns för mer omfattande behandling av principiella ärenden
- att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare

Förvaltningen föreslår att delegeringsordningen revideras på följande sätt:

För att möjliggöra ett effektivare arbetssätt tillåts person anställd som Gataparkchef att fatta beslut gällande N.10 ”Upplåtelse för särskilda ändamål. Yttrande till polismyndigheten enligt 3 kap § 2 ordningslagen innan tillstånd för att ta allmän plats i anspråk ges.”

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-22
Delegeringsordning för samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Reviderad delegeringsordning för samhällsbyggnadsnämnden antas.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Reviderad delegeringsordning för samhällsbyggnadsnämnden antas.

SBN § 78 DNR M 2023/218 MIL

Beslut om åtgärder och avgift för livsmedelsindustri

Sammanfattning
Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om följande avseende Gäsene Mejeriförening Ekonomisk Förening (764000–0654).

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-14
Yttrande från Gäsene Mejeri

Jäv
Ingen av de personer som jobbat med beredning eller beslut i ärendet har någon personlig anknytning till företaget.

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
Samhällsbyggnadsnämnden förelägger Gäsene Mejeriförening Ekonomisk Förening (764000–0654) om följande:

1. Mejeriet ska senast 2024-03-31 redovisa kostnader för att projektera, anlägga och driftsätta ett eget internt reningsverk för mejeriet. Kostnadsredovisningen ska omfatta något av nedanstående alternativ:
   a. Ett reningsverk på mejeriet för behandling innan utsläpp till det allmänna spillvattennätet, där utgående parametrar motsvarar ett hushållsspillvatten
   b. ett reningsverk med utsläpp direkt till recipient
   c. en annan motsvarande lösning.

   Redovisningen ska även innehålla en uppskattad årlig kostnad för drift av reningsverket.

2. Mejeriet ska senast 2023-11-30 skicka in ett egenkontrollprogram som överensstämmer med 4 – 7 §§ i Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

3. Mejeriet ska betala en handläggningsavgift motsvarande 35 200 SEK.

Föreläggande enligt punkt 1 - 2 beslutas med stöd av 26 kapitlet 9 § i miljöbalken, med hänvisning till 2 kapitlet 3 § miljöbalken och med hänvisning till Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. Punkt 3 beslutas med stöd av 20 § i Taxa för området för miljöbalken m.fl. fastställd av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun 2022-12-15.

Fortsättning SBN § 78

Motivering av förslag till beslut

Allmänt

Enligt miljöbalkens 26 kapitel 9 § så får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att balken och föreskrifter och domar ska följas. Enligt miljöbalkens 2 kapitel 2 § så ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda miljön mot skada eller olägenhet. Denna bestämmelse utgör miljöbalkens kunskapskrav.

Av miljöbalkens 2 kapitel 3 § framgår att alla som bedriver en verksamhet eller avser att vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder och iaktta de begränsningar som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för miljön. Det framgår även att sådana försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för miljön. Denna bestämmelse utgör miljöbalkens försiktighetsprincip.

Att Annelunds reningsverk fungerar är avgörande för att undvika att de föroreningar, bland annat patogena mikroorganismer och näringsämnen, som finns i det avloppsvatten som uppkommer i tätorterna Ljung och Annelund, rinner ut i recipienten Nossan.

När vatten med kraftigt avvikande halter jämfört med hushållsspillvatten, exempelvis för högt BOD7-värde eller avvikande pH-värde, kommer till reningsverket, slås reningsverkets bakterier ut på grund av den ogynnsamma miljön som uppstår i reningsverket. När den mikrobiologiska reningen inte fungerar så sker även en avsevärd försämring av fällnings- och flockningssteget. När reningsverket tidigare har nåtts av höga BOD7- eller avvikande pH-värden och därför havererat reningsmässigt, så har det tagit upp till sex veckor innan reningen återfått normal funktion.

Annelunds reningsverk tar under nederbördsfria dagar emot ungefär 300 m3 avloppsvatten per dygn. Med mejeriets utsläpp motsvarande ca 80 m3 per dygn, så utgör Mejeriets utsläpp ca 22 % av den totala mängd avloppsvatten som når Annelunds reningsverk.

Med ovanstående motivering är nämndens bedömning att utsläpp av avloppsvatten med så högt innehåll av- eller värde på exempelvis BOD7, totalfosfor eller pH att utsläppet ger påtagligt negativ påverkan på reningsprocesserna i det allmänna avloppsreningsverket. Detta utgör en olägenhet för människors hälsa och miljön, på grund av att det leder till ett markant ökat utsläpp av ofullständigt renat avloppsvatten från Annelunds reningsverk till recipienten Nossan.

Fortsättning SBN § 78

Kostnadsutredning för ett eget reningsverk
En åtgärd som tidigare varit uppe för diskussion är möjligheten för mejeriet att anlägga och driva ett eget internt reningsverk, vilket är en åtgärd som har potential att leda till att mejeriet uppfyller miljöbalkens krav, förutsatt att det egna reningsverket fungerar effektivt.

Att anlägga och driva ett eget reningsverk är även motiverat genom miljöbalkens försiktighetsprincip i 2 kapitlet 3 §, då ett sådant reningsverk har stor potential att minska risken för att reningen av tätorterna Annelund och Ljungs avloppsvatten slås ut.

Föreläggande om egenkontroll
Bedömningen är att bristande egenkontroll, bland annat bristande rutiner och bristande riskbedömning, är en huvudsaklig orsak till att utsläppen skett. I Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll framgår bland annat att en verksamhet ska ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Vidare framgår att verksamhetsutövaren fortlöpande och systematiskt ska undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt och att resultatet av undersökningar och bedömningar ska dokumenteras.

Med utgångspunkt från motiveringen ovan, bedömer nämnden att kravet om att skicka in ett aktuellt egenkontrollprogram är befogad. Datumet är fastställt enligt en uppskattning om hur lång tid som kan vara rimligt.

Rimlighetsavvägning
Enligt miljöbalkens 26 kapitel 9 § så får ett föreläggande inte innebära mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet.

Enligt miljöbalkens 2 kapitel 7 § får krav utifrån bland annat kunskapskrav och försiktighetsprincip bara ställas i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vidare framgår att hänsyn vid denna rimlighetsavvägning ska tas till nyttan av skyddsåtgärderna jämfört med kostnaderna för åtgärder.

En kraftigt nedsatt reningsfunktion hos ett reningsverk som utgör den enda reningen för två tätorter med totalt 419 avloppsabonnemang (referenstillfälle juni 2023) medför kraftigt förhöjda utsläpp av patogena mikroorganismer och näringsämnen. Därför bedöms behovet av att hitta en långsiktigt hållbar lösning vara stort. De åtgärder som nämnden förelägger om innebär heller inte några stora kostnader, vilket innebär att beslutet inte bedöms vara mer ingripande än vad som behövs i det enskilda fallet.

Fortsättning SBN § 78

För handläggningen av ärenden inom miljöbalkens område ska nämnden ta ut en avgift enligt 20 § i Taxa för området för miljöbalken m.fl. som är fastställd av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun 2022-12-15. Där framgår att för verksamheter som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. Denna avgift tas ut för ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta avgiften.

Gäsene Mejeri betalar en årlig tillsynsavgift till Herrljunga kommun, för att täcka kostnaderna för tillsynsbehovet som uppstår på grund av mejeriet. För 2023 bedöms timmarna som finns inom ramen för den årliga avgiften gå åt till uppföljning av detta beslut och uppföljning av tidigare ställda krav. Därför debiteras den handläggning av detta ärende som gjort hittills separat, utöver den årliga avgiften.

Nämnden har inom miljöbalkens område handlagt detta ärende enlig följande:
- Mottagande av klagomål, dialog med Herrljunga Vatten och platsbesök på mejeriet den 25
maj: 5 h
- Avstämningsmöte den 25 maj inklusive dokumentation och resa: 3 h
- Bedömning av behov om information till allmänhet: 30 min
- Mottagande av information om mjölkhaltigt vatten i utgående brunn: 15 min
- Avstämningsmöte den 26 maj inklusive dokumentation: 1 h
- Utskick av mötesanteckningar, inklusive mottagande av synpunkter: 1 h
- Avstämningsmöte den 31 maj inklusive dokumentation: 1 h
- Mottagande av information om nytt utsläpp, vassle: 30 min
- Möte 5 maj angående mejeriets ”basutsläpp”, inklusive dokumentation: 2 h
- Framtagande och utskick av remiss till Herrljunga Vatten: 30 min
- Mottagande om information om siktdjup, inklusive dokumentation: 15 min
- Avstämningsmöte 30 juni inklusive dokumentation: 1 h
- Mottagande och granskning av Herrljunga vattens remissvar: 1 h
- Avstämningsmöte den 7 juli inklusive dokumentation: 1 h
- Framtagande av förslag till beslut: 6 h
- Utskick av förslag till beslut: 1 h
- Avstämningsmöte den 7 juli, inklusive dokumentation: 1 h
- Avstämningsmöte kring utsläpp av lut den 1 september: 1 h
- Sammanställning och korrektur av anteckningar från möte: 1 h 30 min
- Mottagande av synpunkter och bearbetning av beslutet: 3 h
- Utskick av beslut, inklusive mottagning av delgivningskvitton: 30 min

Den totala handläggningstid som beräknats för detta ärende är 28 h och 15 minuter. Timavgiften för 2023 års taxenivå är 1 100 kr, enligt 7 §. Detta innebär att avgiften för handläggning av ärendet är totalt 35 200 kr. Faktura skickas separat.

Fortsättning SBN § 78

Bakgrund

2023-05-24 på eftermiddagen hörde Herrljunga Vatten AB av sig till Herrljunga kommuns miljöenhet och informerade om att det kommit en stor mängd vitfärgat vatten till Annelunds reningsverk, vilket orsakat att reningsverkets funktion har slagits ut.

Tjänstepersoner från Miljöenheten och Herrljunga Vatten samlades några minuter senare för att reda ut vad som skett. Herrljunga Vatten visade en bild på inkommande vatten till reningsverket och av bilden framgick att vattnet var vitt. De visade även bilder på reningsverkets luftningsbassänger, som alla hade ett tjockt ljust skum på ytan. Det fanns även en bild på reningsverkets utsläppspunkt i Nossan, där det syntes att det utgående vattnet var mycket grumligt. En grumlig strimma syntes från utloppsröret och nedströms i Nossan.

Herrljunga Vatten uppgav att de bedömer att det skett en gradvis försämring av det inkommande vattnet som kommer till reningsverket under det senaste halvåret och att det vid tre tillfällen under den senaste tiden har varit vitfärgat vatten som kommit till reningsverket (v.14, v.20 och v.21), där det senaste/aktuella tillfället varit mest allvarligt.

Eftersom vattnet är vitfärgat så drar både Herrljunga Vatten och Miljöenheten slutsatsen att utsläppet högst sannolikt kommer från Gäsene Mejeri. Miljöenheten är tillsynsmyndighet för Gäsene Mejeri. Ett akut möte bokades in med Gäsene mejeri under samma eftermiddag. Vid mötet närvarade Leo och Nebojsa från Gäsene Mejeri, Tord och Emil från Herrljunga Vatten och Elaine från miljöenheten.

Vid mötet konstaterades gemensamt att Gäsene Mejeri har ett utsläpp till det allmänna VAnätet motsvarande ca 80 kubik per dygn. På Mejeriets utgående avloppsledning finns en vithetsmätare (turbiditetsmätare). Den är inställd på att, vid för hög vithet/turbiditet, automatiskt leda om vattnet från det allmänna avloppet så att det i stället går ner i en katastroftank.

De tre senaste utsläppen gicks igenom: v.14 uppgav Mejeriet att utsläppet berodde på att en mognadstank svämmade över, vilket de ser som en olycka som inte får inträffa. Utsläppen v.20 och v.21 berodde, enligt Mejeriet, på intrimning av en ny pastör.

Gäsene Mejeri redogjorde för att den gamla pastören varit uttjänt och det har funnits ett behov av att byta ut den. De angav att den nya pastören byggts på plats, istället för att levereras som en färdig paketlösning, på grund av platsbrist i lokalerna. Vidare redogjorde Gäsene Mejeri för hur deras installation av ny pastör gått till och varför intrimning av pastören har orsakat utsläpp till reningsverket.

Fortsättning SBN § 78

En av huvudorsakerna uppgavs vara just att pastören är platsbyggd och att det därför varit svårt att veta exakt hur stora mängder vatten och mjölk som finns i rörsystemen. Gäsene Mejeri uppgav att den nya pastören sattes i drift den 1 maj.

Gäsene Mejeri berättade att de alldeles nyss, strax innan mötets början, hade ändrat en inställning på pastören som gör att intrimningsprocessen avstannar, men som även gör att mjölk från pastören inte kan spolas ut i avloppsvattnet. Katastroftanken har, enligt Gäsene Mejeri, inte behövt användas vid särskilt många tillfällen under hösten/vintern, men i samband med injustering av den nya pastören så aktiverades den och blev snabbt fylld. Vid mötestillfället var katastroftanken full och en tömning var bokad till slutet av veckan. Det avloppsvatten med hög vithetsgrad som, sedan katastroftanken blivit full, passerat vithetsmätaren har alltså letts till det allmänna VA-nätet. Under mötets gång så bokade Herrljunga Vatten en akuttömning av katastroftanken.

Överenskommelsen efter mötet var:
Kort sikt (de närmaste dagarna):
- Gäsene Mejeri har idag justerat sin pastör så att mjölk inte längre går ut i avloppet inför varje
pastöriseringsomgång.
- Gäsene Mejeri tar hjälp av GJ o son att tömma katastroftanken inom några timmar.
- Gäsene Mejeri meddelar Herrljunga Vatten och miljöenheten när katastroftanken är tömd.
- Gäsene Mejeri meddelar fortsättningsvis Herrljunga Vatten och Miljöenheten varje gång avloppsvatten som skulle gått till katastroftanken istället leds till det allmänna VA-nätet pga att katastroftanken är full (bräddning) eller om utsläpp av avloppsvatten med hög halt av mjölk sker av annan orsak.
- Gäsene Mejeri börjar föra logg över varje tillfälle då katastroftanken blir full och avloppsvatten som skulle gått till tanken istället leds ut till det allmänna VA-nätet eller om utsläpp av avloppsvatten med hög halt av mjölk sker av annan orsak (utsläppslogg).
- Gäsene Mejeri tar hjälp av sakkunnig för att inom en vecka rengöra och kalibrera vithetsmätaren och tar samtidigt reda på från den sakkunniga hur ofta mätaren behöver rengöras.
- Gäsene Mejeri meddelar Herrljunga Vatten och Miljöenheten när vithetsmätaren är rengjord och meddelar samtidigt hur ofta vithetsmätaren ska rengöras.
- Gäsene Mejeri vidtar stor försiktighet i produktionen avseende utsläpp till vatten och meddelar sin personal att utsläpp inte får ske, framför allt inte under den närmaste veckan (fram till att vithetsmätarens funktion är säkerställd och katastroftanken är tömd).
- Dagliga avstämningar mellan Gäsene Mejeri, Herrljunga Vatten och miljöenheten sker under innevarande vecka, därefter utglesas avstämningarna, om behovet av täta avstämningar minskar.
Medellång sikt (den närmaste månaden):

Fortsättning SBN § 78

- Gäsene Mejeri ska reglera larmet i katastroftanken, så att den indikerar behov av tömning betydligt tidigare (ca 50 %) jämfört med hur den är inställd idag (80 %).
Lång sikt (under 2023)
- Gäsene Mejeri ska installera en ny katastroftank med större volym (28 m3), eftersom den befintliga (18 m3) blir full snabbt vid incidenter.

Samma kväll meddelade Gäsene Mejeri att katastroftanken är tömd.
2023-05-25 på förmiddagen hölls ett digitalt avstämningsmöte. Deltagande var Leo, Nebojsa och Markus från Gäsene Mejeri, Tord och Frida från Herrljunga Vatten och Elaine från miljöenheten.

Herrljunga vatten uppgav att de bedömer att det vatten som under de senaste timmarna kommit in till reningsverket är bättre än det vatten som kommit in tidigare under veckan, men det är svårt att ge ett tydligt besked angående eventuell förbättring.

Vid avstämningen framgick även att katastroftanken tömdes föregående kväll. Gäsene Mejeri uppgav att nytt vatten har tillförts katastroftanken under de timmar som gått sedan tanken tömdes, vilket enligt Gäsene Mejeris bedömning tyder på att styrningen av vatten med hjälp av vithetsmätaren fungerar, åtminstone i viss mån.

Mejeriet ska byta ut vithetsmätaren under nästa vecka mot en ren och nykalibrerad mätare som finns på mejeriet. Mejeriet ska även fråga mätarleverantören under nästa vecka hur ofta vithetsmätaren behöver rengöras.

Mejeriet uppgav att larmgränsen för fyllnadsgrad i katastroftanken är reglerad från att larm går vid 80 % fyllnadsgrad till att larm numera går vid 60 % fyllnadsgrad. Vidare uppgav de att slamtömning av katastroftanken under de närmaste dagarna kommer att ske dagligen de dagar då det finns vatten i katastroftanken, oavsett om larm om 60 % fyllnadsgrad har utlösts eller inte.

Mejeriet uppgav även att de har ändrat sin rutin kring tömning av katastroftanken. Tidigare har en 5-dagarstömning bokats in när larmet gått, men numera bokas en akuttömning in, så att tömning sker inom några timmar.

Vid mötet diskuterades även den avvikelse som finns från Herrljunga kommuns senaste miljöbalkstillsyn av mejeriet. Av avvikelsen framgår att mejeriets fettavskiljare är underdimensionerad. Miljöenheten framför en hypotes kring att ett eventuellt ökat flöde från den nya pastören leder till ytterligare påfrestningar på den redan underdimensionerade fettavskiljaren.

Herrljunga Vatten lyfter vid mötet gränstankens betydelse och att det även finns en vithetsmätare vid gränstanken som måste fungera som den ska för att undvika att förorenat vatten leds ut på det allmänna VA-nätet.

Fortsättning SBN § 78

Vid mötet kommer deltagarna överens om att ha ett nytt avstämningsmöte under morgondagen.

På eftermiddagen samma dag kontrollerar Herrljunga Vatten den sista brunn som finns på Gäsene Mejeris område, innan avloppsvattnet lämnar Mejeriet och leds ut på det allmänna VAnätet. Herrljunga Vatten meddelar Gäsene Mejeri och Miljöenheten via e-post att vattnet i Mejeriets utgående brunn är vitt kl.15:56 och bifogar en bild. Herrljunga vatten meddelar att detta måste vara en tydlig indikation på att vithetsmätaren eller något annat inte fungerar som det ska och drar slutsatsen att Mejeriets utsläpp till vatten fortfarande är utom kontroll. Miljöenheten meddelade några minuter senare att det verkar finnas ett behov av att Herrljunga kommun som tillsynsmyndighet fattar ett beslut som innebär att Gäsene Mejeri får ett tydligt ekonomiskt incitament att sluta släppa vatten med hög mjölkhalt/BOD7-halt till det allmänna VA-nätet.

Gäsene Mejeri uttrycker en teori kring att den höga vitheten har att göra med katastroftankstömningen, som skedde strax innan Herrljunga Vatten kontrollerade utloppsbrunnen och att Mejeriet kommer att byta vithetsmätaren direkt under morgondagen. 2023-06-09 skickade Herrljunga kommun en remiss till Herrljunga Vatten AB där det ingick en fråga kring vid vilka nivåer det går att konstatera en påtaglig negativ påverkan på det allmänna reningsverket.

2023-06-28 tog miljöenheten emot ett remissvar, där det framgår att det inte går att precisera några exakta halter, utan att faktorer som total mängd utsläppt vatten, eventuella upprepade utsläpp, eventuella samverkande utsläpp (där både avvikande pH och högt BOD7 släpps ut samtidigt) vägs in.

2023-06-28 till 2023-06-30 hade miljöenheten korrespondens med GJ & son AB angående kostnader för tömning och omhändertagande av avloppsvatten, som alternativ till att släppa avloppsvatten till det allmänna VA-nätet.

2023-07-07 skickar Samhällsbyggnadsförvaltningen ut ett förslag till beslut om föreläggande om fyra punkter till mejeriet. Förslaget var, förutom de tre punkter som finns med i nuvarande förslag till beslut, även en punkt med följande formulering:

Förbud mot att till det allmänna ledningsnätet släppa ut förorenat avloppsvatten med så högt innehåll av eller värde på exempelvis BOD7, totalfosfor eller pH att utsläppet ger påtagligt negativ påverkan på reningsprocesserna i det allmänna avloppsreningsverket. Exempel på påtaglig negativ påverkan är att avloppsreningsverket behöver övergå på nöddrift, att syrefri miljö uppstår i det biologiska reningssteget eller att slammet inte sedimenterar. Förbudet förenas med ett vite om 700 000 SEK om en överträdelse av förbudet kan konstateras. Förbudet gäller omedelbart, även om det överklagas.

Fortsättning SBN § 78

2023-08-31 noterar en drifttekniker från Herrljunga vatten AB en stark kemisk doft och förhöjda pH-värden i både inkommande och utgående vatten i Annelunds avloppsreningsverk. Via trender kan Herrljunga vatten AB konstatera att en pH-avvikelse har skett på inkommande vatten under onsdagen den 30 augusti vid tidpunkten 11:15. pH stiger från 6,2 till 8,7 på ca 45 min. pH 9,3 vid 14:10 och en topp på pH 9,5 03:00 den 31 augusti.

Från Gäsene mejeri till reningsverket i Annelund är ledningssträckningen ca 2500m vilket blir svårt att uppskatta vilken tid det tar från förbindelsepunkt till reningsverket. Normalt dimensioneras ett nytt spillvattennät till en hastighet av 1,5m/s men i den 2500m långa självfalls och pumpledning + ackumulerad tid i pumpstation är det svårt att bestämma en faktisk uppehållstid utan närmare beräkning.

Samma dag tar Herrljunga vatten AB kontakt med Gäsene mejeri och andra industrier i Annelund/Ljung, då det uppenbarligen har skett någon typ av kemisk påverkan (basiskt) till reningsverket. Torsdag den 31 augusti 08:51 kontaktas Gäsene mejeri och de bekräftar att det har skett en lutincident hos dem men att det är oklart hur mycket som släppts ut till det allmänna spillvattennätet.

Timmarna efter pH-höjningen noterades så försämrades siktdjupet i reningsverket, från ca 3 meter till ca 0.5 meter, vilket är en indikation på att verkets reningsförmåga är försämrad.

Herrljunga vatten har inte hittat någon annan verksamhet än Gäsene Mejeri som hanterar basiska ämnen i större volym (motsvarande IBC-behållare). Gäsene Mejeri har LUT-tankar med diskvatten på 3 kubik där vätskan har pH 9. I dessa tankar doseras 45%-ig lut och vatten automatiskt in för att kontinuerligt upprätthålla viss volym, konduktivitet och temperatur. Det går åt en IBC-tank med lut ungefär var fjortonde dag vid mejeriet.

Gäsene Mejeri uppger att en kran hölls stängd av misstag, vilket gjorde att styrningen av koncentrationen i disklösningen inte fungerade. Det borde då ha lett till att för mycket lut doserats in i lösningen under kvällen/natten. Men Mejeriet uppger att det ändå inte var ovanligt hög koncentration av lut i tanken på morgonen.

Gäsene Mejeri installerade samma dag en kontinuerlig pH mätare som gör att om utgående vatten är för surt eller för basiskt, så leds det vattnet till katastroftanken. Gränsvärden är pH 6,5 - 8,5. pH-mätaren behöver kalibreras ungefär en gång per månad och den behöver bytas ut ett par gånger per år.

Gäsene mejeri är frågande till att deras verksamhet kan ha så stor påverkan på pH i Annelunds reningsverk och undrar hur stor volym av lut som skulle krävas för att påverka pH-värdet såpass mycket i vattnet i reningsverket i Annelund.

Fortsättning SBN § 78

Mejeriet framför att det nog borde krävas mer lut än vad som ryms i en IBC-tank för att åstadkomma den noterade pH-höjningen i en så stor mängd vatten. Herrljunga vatten menar att om det är 45%-ig lutlösning som gått ut så är det rimligt att påverkan i reningsverket blivit så pass stor, på grund av att det krävs mycket stora mängder vatten för att späda ut lut. Och att flödet i reningsverket vid tidpunkten inte var så stor, då det inte regnade.

Gäsene Mejeri har inga loggningar eller liknande som gör att de kan kolla om det försvunnit orimligt mycket koncentrerad eller utspädd lut. Inga provtagningar på utgående avloppsvatten är gjorda inom Gäsene Mejeri under den aktuella perioden.

2023-09-11 skickade Herrljunga Vatten AB in en beräkning där det framgår att det räcker att släppa ut några liter 45%-ig lutlösning för att åstadkomma den pH-höjning som skett i reningsverket.

2023-09-12 skickade mejeriet in synpunkter på förslag till beslut. Synpunkterna finns i sin helhet som bilaga. Sammanfattningsvis var synpunkterna följande:
- Gäsene Mejeri var med och betalade för byggnationen av reningsverket på 70-talet
- Utsläppen har, enligt Mejeriets interna statistik, minskat sedan 2012, trots att produktionen har ökat
- Om ett förbud ska vara aktuellt behöver det finnas något som går att mäta, t.ex. gränsvärde som går att spåra till mejeriet. Risken är annars att om mejeriet skulle göra ett större utsläpp än normalt samtidigt som andra företag/fastigheter som är anslutna gör större utsläpp av något som påverkar reningsverket negativt, så kan vitet falla ut trots att mejeriet inte ensamma orsakat problemen i reningsverket.
- Det är omöjligt för mejeriet att uppnå nollutsläpp
- Mejeriet motsätter sig formuleringarna i motivering som avser bristande kunskap, då de tagit hjälp av en ledande leverantör vid installation av ny pastör
- Vitet är för högt satt.

2023-09-14 tog Samhällsbyggnadsförvaltningen fram ett förslag till beslut till nämnd. Punkten kring vite tas för tillfället inte med i förslaget, då förvaltningens bedömning är att mejeriets synpunkt kring att de inte har ensam rådighet över de föroreningar som kommer till reningsverket är relevant, och att gränsvärde eller liknande är mer rättssäkert. Förslag till beslut avseende gränsvärden eller liknande kommer preliminärt att tas fram under 2023.

Förvaltningen vidhåller att mejeriet visat på bristande kunskap, då de borde ha förutsett att installation av ny pastör innebär en risk för ökade utsläpp, och att de då borde tagit kontakt med Herrljunga Vatten vid installation av ny pastör och behåller därför den delen av motiveringen.

Fortsättning SBN § 78

Remiss

Av ärendets bakgrundsbeskrivning framgår att både mejeriet och Herrljunga Vatten haft möjlighet att yttra sig i ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

Samhällsbyggnadsnämnden förelägger Gäsene Mejeriförening Ekonomisk Förening (764000–0654) om följande:

1. Mejeriet ska senast 2024-03-31 redovisa kostnader för att projektera, anlägga och driftsätta ett eget internt reningsverk för mejeriet. Kostnadsredovisningen ska omfatta något av nedanstående alternativ:
   a. Ett reningsverk på mejeriet för behandling innan utsläpp till det allmänna spillvattennätet, där utgående parametrar motsvarar ett hushållsspillvatten
   b. ett reningsverk med utsläpp direkt till recipient
   c. en annan motsvarande lösning.

   Redovisningen ska även innehålla en uppskattad årlig kostnad för drift av reningsverket.

2. Mejeriet ska senast 2023-11-30 skicka in ett egenkontrollprogram som överensstämmer med 4 – 7 §§ i Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

3. Mejeriet ska betala en handläggningsavgift motsvarande 35 200 SEK.

Föreläggande enligt punkt 1 - 2 beslutas med stöd av 26 kapitlet 9 § i miljöbalken, med hänvisning till 2 kapitlet 3 § miljöbalken och med hänvisning till Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. Punkt 3 beslutas med stöd av 20 § i Taxa för området för miljöbalken m.fl. fastställd av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun 2022-12-15.

Upplysningar

Beslutet träder i kraft tre veckor efter att ni har mottagit det Beslutet kan överklagas till länsstyrelsen. Se bilaga hur man överklagar.

Fortsättning SBN § 78

Nämnden upplyser även om följande:
Mervärdesskatt tas inte ut på avgiften. Dröjsmålsränta utgår enligt räntelagen vid inbetalning efter förfallodagen även om beslutet har överklagats. Denna avgift får enligt 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken verkställas enligt utsökningsbalken.

———

Delges till: Gäsene Mejeri, inklusive mottagningskvitto och information om hur man överklagar), fastighetsägare (om annan än Herrljunga Vatten)

SBN § 79 DNR SB 2023/191 366

Svar på medborgarförslag gällande bevarande av biologisk mångfald i tätortsnära grönområden

Sammanfattning

2023-03-30 inkom ett medborgarförslag om att kommunen ska definiera och sammanställa en förteckning över grönområden i kommunen och att kommunen sedan ska bjuda in Naturskyddsföreningen och andra sakkunniga till ett möte gällande hur kommunen bäst vårdar dessa grönområden.

Förslagsställaren efterfrågar också med Naturskyddsföreningen där man pekar ut särskilda skyddsvärda biotoper och arter. Kommunen har ett GIS-system där alla kommunens grönområden finns identifierade och som används som ett underlag vid planering av röjning för de tätortsnära grönområdena.

Det är flertalet kriterier som bedöms viktiga vid röjning av tätortsnära grönområden utöver biologisk mångfald. Olika intressekonflikter är inte ovanliga när röjning och gallring skall göras vilket gör att det är ett flertal aspekter att ta hänsyn till utöver biologisk mångfald. Vid röjning sker beaktanden kring biologisk mångfald och naturvärden. Kommunen sparar och gynnar äldre träd med höga naturvärden genom att friställa dom. Bärande träd och buskar sparas, diversitet genom att gynna så många trädslag som möjligt samt tvåskiktande bestånd för kontinuitet.

Kommunen bedömer att erforderlig kompetens inom skogs- och naturvård finns i organisationen. De tätortsnära grönområdena sköts utifrån ett flertal kriterier där hänsyn tas till bl.a. naturvärden och biologisk mångfald, säkerhet och trygghet för att på ett så bra sätt som möjligt utveckla områdena.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-04
Medborgarförslag inkommit 2023-03-30
Kommunfullmäktige § 76/2023-04-04

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Medborgarförslaget avslås.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

SBN § 80 DNR SB 2023/246 300

Revidering av stadgar för bygg, miljö- och landskapsvårdspris

Sammanfattning

Tidigare bygg- och miljönämnd samhällsbyggnadsförvaltningen har årligen utlyst ett ”bygg, miljö- och landskapsvårdspris”. Priset har syftat till att främja insatser för både yttre och inre miljö, samt ge uppskattning och uppmärksamhet åt dem som aktivt verkar för en god allmän miljö i Herrljunga kommun.

Då nu ansvaret för tidigare bygg- och miljönämnd ingår i den nybildade samhällsbyggnadsnämnden behöver stadgarna för priset revideras. I revideringen ska ingå att ändra till samhällsbyggnadsnämnden som ansvarig för priset samt att se över kriterierna för vad som ska premieras.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-09-23

Förslag till beslut

Ordförandens förslag till beslut:

1. Förvaltningen får i uppdrag att tillsammans med samhällsbyggnadsnämnd revidera stadgarna avseende vilken nämnd som är ansvarig samt se över kriterier för vad som ska premieras.
2. Inget pris utlyses för 2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ordförandens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Förvaltningen får i uppdrag att tillsammans med samhällsbyggnadsnämnd revidera stadgarna avseende vilken nämnd som är ansvarig samt se över kriterier för vad som ska premieras.
2. Inget pris utlyses för 2023.

SBN § 81

Meddelanden

Följande meddelanden redovisades vid sammanträdet

NR	*Meddelandeförteckning*	*DNR*
1	Protokoll Samverkansgrupp Samhällsbyggnad	SB 2023/231
2	KF § 122/2023-09-11 Revidering av budgetramar för samhällsbyggnadsnämnden	SB 2023/225
3	Fastighetsreglering berörande Stenunga 1:26 och 1:34	SB 2023/1
4	Anmälan om vattenverksamhet från Länsstyrelsen	SB 2023/P37

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

SBN § 82

Anmälan av delegeringsbeslut under tidsperioden 2023-08-11-2023-09-15

Följande delegeringsbeslut anmäldes vid sammanträdet

NR	*Delegeringsbeslut*	*DNR*
1	*Miljöenheten* Anmälan av delegationsbeslut under perioden 2023-08-11–2023-09-15	Lista på delegationsbeslut förvaras hos samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunhuset, Herrljunga.
2	*Plan- och byggenheten* Anmälan av delegationsbeslut under perioden 2023-08-11 – 2023-09-15	Lista på delegationsbeslut förvaras hos samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunhuset, Herrljunga.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Redovisning av delegationsbeslut godkänns.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med SignPorts valideringstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

** Värden markerade med en asterisk har validerats mot beviset från den legitimeringstjänst som användes för underskriften.*

Underskrift 1

Namn: Josefine Andersson
Identifieringsmetod: E-legitimation
Organisation: Herrljunga kommun
Befattning: Nämndsamordnare
Datum och tid: 2023-10-09 08:13:15 GMT+02:00
Transaktions-ID: fe1ee96383994d2e8d72c6ab4bda6e39

Underskrift 2

Namn: EVA LARSSON
Identifieringsmetod: E-legitimation
Befattning: Ordförande
Datum och tid: 2023-10-09 08:20:32 GMT+02:00
Transaktions-ID: 496f858acdd040e997d38129bb00cf66

Underskrift 3

Namn: CHRISTINA ABRAHAMSSON
Identifieringsmetod: E-legitimation
Organisation: Samhällsbyggnasnämnden
Befattning: Vice ordförande
Datum och tid: 2023-10-09 20:08:36 GMT+02:00
Transaktions-ID: 007c3c8f45e646488908ac888d4cb913